

Topeconomen waarschuwen in boek voor nieuwe, érgere crisis

GEZOCHT: 1.200 MILJARD

om vergrijzing te betalen

Vergeet de eurocrisis en de bankenorkaan. België heeft veel ergere katten te geselen. Net nu ons land worstelt om het begrotingstekort weg te werken, stevenen we af op een nieuwe vloedgolf – die van de vergrijzing. «En daar zijn we ab-so-luut niet op voorbereid», menen **topeconomen Gert Peersman en Koen Schoors (UGent)**. Want om de factuur van de vergrijzing op te vangen, is een gigantische spaarpot nodig, becijferen zij in hun boek 'De Perfecte Storm'. En die is er niet. Meer nog, we zitten met een staatschuld. Er zullen vele heilige huisjes moeten sneuvelen, willen we er zonder kleerscheuren uit komen.

FRANK DEREYMAEKER
EN SONJA VERSCHUEREN

In hun eerste gezamenlijk boek blikken Peersman en Schoors uitgebreid terug op de bankencrisis en de problemen in de eurozone. In een exit van Griekenland geloven ze niet. Wel in het voortbestaan van de eurozone. Op voorwaarde dat de Europese leiders hun begrotingsinspanningen blijven voortzetten, de banken onder de hoede van een Europese toezichthouder komen (bankenuïe) en er werk wordt gemaakt van flexibelere lonen en prijzen, zo benadrukken ze meermaals. Ook de naweeën van de bankencrisis blijven ons achtervolgen. Denk maar aan Dexia. Maar alsof dit nog niet volstaat, staat België voor een nog grotere crisis: de vergrijzing. Peersman en Schoors schetsen het torenhoge probleem én doen (soms pijnlijke) voorstellen om die nieuwe storm te trotseren.

1 Er is geen spaarpot

Of toch geen die groot genoeg is om de kosten van de vergrijzing

op te vangen. Er is wel zoiets als het Zilverfonds, maar daar zit nauwelijks genoeg geld in om een halfjaar de pensioenen van te betalen. Peanuts dus. Zeker als je weet dat we steeds jonger met pensioen gaan en tegelijk ook langer leven. Moest er in 1970 gemiddeld 6,8 jaar pensioen per nieuwgeborene worden uitbetaald, dan is dat nu 21 jaar. En daarop is ons land niet voorbereid, omdat er nooit buffers zijn aangelegd. «We zouden een pot van 1.200 miljard euro moeten hebben om de vergrijzingskost tot 2060 te betalen. Dan zouden we niet hoeven te besparen. Maar in plaats van een spaarpot te hebben, zitten we met een staatschuld van meer dan 375 miljard euro», aldus Schoors.

2 Masterplan nodig

«Als België op lange termijn – dus inclusief vergrijzingskost – een begroting in evenwicht op tafel wil leggen, moeten we minstens

11,2% van het bruto binnenlands product (bbp) zien te vinden door besparingen of hogere inkomsten. Een hallucinant percentage. En daar zit de economische groei al in. «We hebben een Masterplan nodig. Hier en daar een procentje besparen, zal niet volstaan. Het is een en-en-en-verhaal», aldus Peersman. «11,2%. Dat is exact evenveel als de inkomsten die de overheid nu int via de personenbelasting. Om het vergrijzingsprobleem op te lossen, zouden we die belastingen dus moeten verdubbelen. Maar dat gaat natuurlijk niet.» Dan maar snoeien in de overheidsuitgaven? «De federale regering geeft al 'maar' 5,4% van het bbp uit (zonder sociale zekerheid en rentelasten, red.). Als je 11,2% moet vinden, dan gaat dat dus niet lukken door te snoeien in de federale uitgaven. Het federale overheidsapparaat kan ongetwijfeld hier en daar wat efficiënter, maar de uitgaven kunnen onmogelijk nul of negatief zijn. Het huidige begrotingstekort en de vergrijzingsfactuur kunnen alleen maar gedragen worden als er ook substantieel bespaard wordt in de sociale zekerheid», bepleit Schoors.

3 Schaf brugpensioenen af

We gaan veel te vroeg met pensioen. Officieel ligt de pensioenleeftijd op 65, maar de meeste Belgen stoppen met werken nog voor ze 60 zijn. Dat maakt dat er in België weinig oudere werknemers aan het werk zijn: slechts 37% van de 55- tot 64-jarigen is nog aan de slag. De huidige regering heeft de vervroegde pensioenleeftijd al opgetrokken van

60 naar 62 jaar, maar dat blijft een druppel op een hete plaat, menen Schoors en Peersman. «Het vervroegd pensioen moet worden afgeschaft, net als het brugpensioen. Want anders blijven we de factuur doorschuiven naar de volgende generatie. Dit moet nu ophouden.»

4 Werken tot 67ste

Het is onvermijdelijk en noodzakelijk dat de wettelijke pensioenleeftijd de komende jaren wordt opgetrokken tot 67 jaar. Bovendien moet die leeftijd gekoppeld worden aan de levensverwachting. Hoe ouder we gemiddeld worden, hoe later we dus pas met pensioen kunnen. Alleen is langer werken makkelijker gezegd dan gedaan. «Mensen zullen moeten worden gemotiveerd.» Bijvoorbeeld door het aantal gewerkte jaren boven de leeftijd van 60 jaar zwaarder te laten doorwegen bij de berekening van het pensioen. Of door maar een pensioen uit te keren als de wettelijke pensioenleeftijd bereikt is. «Maar ook bedrijven moeten gestimuleerd worden. Een taak die weggelegd is voor de overheid», menen Peersman en Schoors. Oudere werknemers worden nu nog te vaak afgedankt omdat ze te duur zijn.

5 Verlaag lasten op arbeid, verhoog btw

«Er wordt nu veel gesproken over het verschuiven van de lasten op arbeid naar kapitaal. Alleen: de lasten op arbeid zijn gigantisch hoog. Dat krijg je nooit gecompenseerd met hogere lasten op kapitaal. Wij zijn voorstander van een verhoging van de btw in combinatie met een verlaging van de lasten op arbeid. Zo word je competitiever, hou je meer mensen aan het werk en heb je toch inkomsten voor de overheid.» Bestaat dan niet het gevaar dat producten duurder worden? «Neen, zo'n operatie is prijs-neutraal», meent Schoors. «Als we de lasten op arbeid verlagen met eenzelfde bedrag als we de btw verhogen, dan blijven de kosten voor de bedrijven gelijk, en zouden de prijzen voor de consument niet mogen veranderen. Een bedrijf dat meer arbeid gebruikt, krijgt op die manier een belastingverlaging. Omgekeerd, wie minder arbeid gebruikt, zal de belastingen licht zien stijgen. Maar daardoor ga je vermijden dat bedrijven nu veel arbeidsintensieve taken outsourcen, en hou je dus meer mensen aan het werk. Lagere lasten op arbeid zijn ook een voordeel voor de export. Importproducten zullen duurder

We gaan veel te vroeg met pensioen en schuiven de factuur door naar de volgende generatie. Dit moet nu ophouden

Gert Peersman (links) en Koen Schoors tackelen heilige huisjes in 'De Perfecte Storm'.
Foto's PN/Kos

worden, maar we zullen dan meer eigen, binnenlandse producten kopen en op die manier steun je de economie.»

6 Vervang automatische loonindex

Touche pas à l'index. In België wordt halsstarrig vastgehouden aan de automatische loonindexering. Een slechte zaak, vinden Schoors en Peersman, omdat de werkgelegenheid eronder lijdt. «Als de inflatie toeneemt, stijgen de lonen, maar dan daalt de competitiviteit (omdat de bedrijfskosten toenemen, red.) en verdwijnen de oudere werknemers uit het systeem. Als het weer goed gaat, worden die ouderen evenwel niet opnieuw in dienst genomen. Wij stellen voor om de automatische loonindexering te veranderen in een vaste index van jaarlijks 2%. Zo behoudt iedereen zijn koopkracht, maar heb je niet dat nadeel van de dalende werkgelegenheid. Om de twee jaar kunnen er nog onderhandelingen zijn over de reële loonstijging. De Nationale Bank heeft overigens al een simulatie van die vaste index gemaakt. Daaruit is gebleken dat de economische activiteit met 1% zou gestegen zijn als dit systeem sinds 2008 was ingevoerd. Het werkt dus.»

7 Gezocht: politici met lef

«Niemand durft de index aan te pakken omdat men vreest electoraal afgestraft te worden. Want raken aan de index, wordt beschouwd als raken aan de koopkracht, terwijl dat niet waar is. Alleen zit dat zo in de geesten van de mensen en wordt er kortzichtig beslist. We hebben mensen nodig met lef om dit uit te leggen. Schröder heeft dat bijvoorbeeld gedaan in Duitsland. Maar ja, als men als politicus bang is om afgestraft te worden, word dan geen politicus.»

'De Perfecte Storm', uitgeverij Borgerhoff & Lamberigts, 239 blz., 22,50 euro

HET LAATSTE NIEUWS STELT VOOR

MILK ING
MIRACLE

2012

SPORTPALEIS
ANTWERPEN
12 & 13 OKT

TICKETS 070/345.345
WWW.SPORTPALEIS.BE

Daq

JIM

JOEPIE

LIVINATION.BE

MINA